

Aleg 401

Sprawozdanie

Komisji solnej o sprzedaży soli w zarządzie Wydziału krajowego za rok 1906.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 16. b. m. przekazał Wysoki Sejm Komisji solnej sprawozdanie Wydziału krajowego o wynikach przedsiębiorstwa sprzedaży soli pod jego zarządem za rok 1906. Ze sprawozdania tego, do którego dołączone jest zamknięcie rachunków krajowego funduszu solnego za rok 1906, przekonuje się Komisya solna iż dzięki sprężystej i ruchliwej, a przytem bardzo przezornej administracyi Wydziału krajowego, przedsiębiorstwo sprzedaży soli rozwija się ciągle jaknajpomyślniej — naturalnie o tyle, o ile to jest możliwem w granicach dozwolonych przez państwowy zarząd monopolu solnego warunków.

Krajowy zarząd sprzedaży soli sprzedał w ciągu roku 1906 rozmaitych produktów solnych — a to soli warzonki, soli kamiennej, soli bydłowej i kainitu za	12,107.776 K 74 g.
a ponieważ zakupił je w salinach <i>netto</i> za	11,499.661 „ 27 „
przeto zwyżka dochodu ze sprzedaży wynosi wogóle	608.115 K 47 g.

Po pokryciu kosztów administracyi, mielenia soli kamiennej, opakowania soli topkowej i mielonej, kosztów magazynowania, spedycyi, i wszelakich innych wydatków krajowego zarządu sprzedaży soli w sumie	539.302 „ 40 „
okazuje się czysta nadwyżka dochodu za rok 1906	68.813 K 07 g.

która rozdzieloną została w myśl uchwał Wysokiego Sejmu pomiędzy fundusz emerytalny urzędników biura solnego, który wynosi obecnie 273.965 K 94 g. i fundusz rezerwowy solny, który wynosi 178.458 K. 70 g.

Zgodnie z Wydziałem krajowym sejmowa Komisya solna wyraża nadzieję, iż c. k. Rząd zechce pomyślnie i bez dalszej zwłoki załatwić sprawę przyznania jednorocznego kredytu na sól kamienną, co umożliwiłoby Wydziałowi krajowemu pokrycie kosztów pakowania soli kamiennej mielonej w jednokilogramowe kartony a następnie w 10 kilogramowe pakiety, poczem będzie można przedsięwziąć energiczniejsze kroki celem przeprowadzenia w zachodnich powiatach kraju tak dogodnej i korzystnej dla ludności organizacyi sprzedaży soli, jaką mają już powiaty, przeznaczone do konsumpcyi soli warzonki.

Z ubolewaniem stwierdza to Komisya solna, że c. k. Ministerstwo kolejowe dotąd nie załatwiło starań Wydziału krajowego o zwinięcie przedsiębiorstwa sprzedaży soli kamiennej w zarządzie c. k. kolei państwowych w Galicyi i oddanie magazynów znajdujących się na niektórych stacyach c. k. kolei państwowych w zachodniej części kraju krajowemu zarządowi sprzedaży soli — wogóle starań, ażeby stosunek

kolejowego biura solnego do krajowego zarządu sprzedaży soli uregulowany został w myśl propozycji Wydziału krajowego. Magazyny kolejowe — bez wielkich korzyści dla Skarbu państwa, czynią konkurencyę krajowej sprzedaży soli, ułatwiając handlarzom prywatnym różne nielegalne manipulacje, ze szkodą dla ludności. Wydział krajowy nie otrzymał dotąd odpowiedzi na pismo w tejże sprawie, wystosowane do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych jeszcze 16. listopada 1906 r. ani na urgens pod osobistym adresem J. E. pana Ministra kolei żelaznych, wysłany dnia 26. marca b. r. Wobec tego Komisyja solna wnosi, ażeby Wysoki Sejm ponowną uchwałą Swoją te starania Wydziału krajowego poparł.

Reskryptem z 23. maja b. r. l. 35.872 oznajmiło c. k. Ministerstwo Skarbu w odpowiedzi na uchwałę Wysokiego Sejmu z 7. marca 1907 z wezwaniem do c. k. Rządu, by oddał saliny galicyjskie w zarząd lub dzierżawę kraju, że nie myśli zmieniać dawniej zajętego w tej sprawie stanowiska — t. j. że c. k. Rząd nie zamierza wcale ograniczać zarządu państwowego w salinach. Motywów tej decyzji c. k. Ministerstwa Skarbu nie podano. Ta gołosłowna odmowa jest jednak sama przez się nader wymowną. Mianowicie stwierdza ona, że nie ma innego, przedmiotowego powodu do odmowy, jak tylko prosta niechęć biurokracyi wiedeńskiej do wypuszczania z rąk swoich administracyi żup galicyjskich, gdy z natury rzeczy wynika, iż w tym kraju, gdzie one istnieją, mogą być tak samo a może i lepiej administrowane jak z Wiednia. Sejm wyraźnie zaznaczył w swoich uchwałach, iż bynajmniej nie zmierza do uszczuplenia dochodów c. k. Skarbu, albo też do naruszenia urzędów monopolu solnego — lecz tylko domaga się i domagać tego się ma prawo niewątpliwie, ażeby po oddaniu Skarbowi państwa, co mu się z tytułu monopolu należy, eksploatacyja tego daru przyrody naszego kraju spoczywała w ręku miejscowych czynników, i przez odpowiednie ulepszenia techniczne albo też przez troskliwszą organizacyę handlową, umożliwiła także pewne korzyści dla kraju z tego źródła. Że to jest możliwem, tego najlepszym dowodem są korzyści dla ogółu ludności krajowej, a nawet i pewne zyski pieniężne dla skarbu krajowego, jakie wynikają z krajowej organizacyi tak skromnej agendy, jak drobiazgowa sprzedaż soli. Węgry są wzorem, jak można bez naruszenia monopolu naturalne bogactwo kraju, jakim są źródła i pokłady solne, zużytkować w pełnej mierze na korzyść miejscowego rolnictwa i przemysłu, i jak można powiększać dochody z salin przez eksport produktów solnych za granicę. Rząd królewsko-węgierski oddał całą sprzedaż soli akcyjnemu przedsiębiorstwu prywatnemu, które zorganizowało wywóz soli węgierskiej do Rosyi (przez Nowosielicę) tudzież na Wschód, a nawet do Afryki. Sól stanowi jedno z naturalnych bogactw Galicyi. Z tytułu zysku monopolicznego ma Skarb państwa z tego źródła specjalny dochód z Galicyi wynoszący około 14 milionów koron rocznie. Słusznem jest zatem, ażeby ze względów formalnych, mających na celu, by zarząd salin koniecznie scentralizowanym był we Wiedniu, nie pozbawiano kraju możliwości uzyskania także i dla ludności miejscowej i dla funduszu krajowego pewnych korzyści z naszych salin. I dlatego też Komisyja nie przypuszcza, ażeby nieczem nie umotywowana odmowa ze strony c. k. Rządu, mogła skłonić Wysoki Sejm do odstąpienia od żądania jego, by saliny nasze oddane zostały w zarząd własny kraju — pod warunkami, nienaruszającymi państwowego monopolu solnego, ani też nie uszczuplającymi dochodów c. k. Skarbu z tego źródła.

Komisyja solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli z 31. sierpnia 1907 L. 86.736 przyjmuje się do wiadomości, a zarazem udziela mu się abso-lutorem z rachunków krajowego funduszu solnego za rok 1906.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby zwinął przedsiębiorstwo sprzedaży soli kamiennej przez organa kolejowe na niektórych stacyach c. k. kolei państwowych w Galicyi i oddał sprzedaż soli kamiennej, wykonywaną dotychczas przez organa kolejowe w obrębie Galicyi, krajowemu zarządowi sprzedaży soli.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ponownie z całym naciśkiem podjął starania u c. k. Rządu o oddanie salin galicyjskich w zarząd lub dzierżawę kraju.

IV. W uwzględnieniu petycyi Ls. 2.389 Sejm przyznaje p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego zarządu sprzedaży soli, jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 K płatny w roku 1908.

Przewodniczący:
Mandyczewski.

Sprawozdawca:
Merunowicz.

